

STANJE I PERSPEKTIVE KUNIČARSTVA U BOSNI I HERCEGOVINI

Almira Softić, V. Šakić, V. Katica, Amela Katica, Nadžida Mlaćo,
Aida Kavazović, Maja Varatanović

Sažetak

U Bosni i Hercegovini, kuničarstvo kao grana stočarstva, je slabo razvijeno a glavni faktori nerazvijenosti su kulturološke ustaljene prehrambene navike, nepostojanje tradicije uzgoja kunića i sigurnog tržišta za plasman dobivenih proizvoda što u konačnici predstavlja mali broj uzgajivača za ovu vrstu stočarstva a samim tim i slabiji privredni značaj. Prisutna je tendencija pada ukupnog broja kunića. Tako je 2006. godine bilo oko 18.000, od 2007. do 2010. 19.000, dok je 2011. godine registrovano 11.000 kunića što je za 38,89% bilo manje u odnosu na 2006., a 42,11% u odnosu na period 2007. do 2010. godine. Zahvaljujući određenom broju zaljubljenika ipak je primjetna tendencija rasta broja uzgajivača ovih životinja, ne samo kao uzgoj ljubimaca, već i uzgoj kunića sitnih proizvođača isključivo za vlastite potrebe. S toga, je potrebno prezentirati osnovne karakteristike i značaj uzgoja kunića kao preporuka uzgajivačima za intezivnije bavljenje ovom granom stočarstva.

Ključne riječi: kuničarstvo, stanje, BiH.

Uvod

Uzgoj kunića u nekim zemljama je tradicija, a u drugim se ova vrsta uzgoja razvija postepeno i nalazi svoje mjesto u stočarskoj proizvodnji. Ova grana stočarstva osigurava snadbijevanje kvalitetnim i ukusnim mesom, kožom, dlakom i gnojem (Gjurić, 1985; Softić i sur., 2012). U Bosni i Hercegovini uzgoj kunića je slabo razvijen, a glavni faktori nerazvijenosti ove grane stočarstva su kulturološke ustaljene prehrambene navike, nepostojanje tradicije uzgoja kunića, te sigurnog tržišta za plasman dobivenih proizvoda što u konačnici predstavlja mali broj uzgajivača za ovu vrstu stočarstva, a samim tim i slabiji privredni značaj. Međutim, u našoj zemlji u posljednje vrijeme je primjetna tendencija rasta broja uzgajivača ovih životinja, te povećanje konzumiranja mesa kunića u ishrani (Softić i sur., 2012). Polazeći od ove činjenice, osim uzgoja i tova drugih vrsta domaćih životinja koja čini osnovu u proizvodnji namirnica animalnog podrijetla potrebno je usmjeriti proizvodnju na korištenje životinja koje imaju veće mogućnosti reprodukcije i kraći period uzgoja s ciljem da se za, relativno, kratko vrijeme mogu dobiti znatne količine kvalitetnog mesa. U tom kontekstu, zasigurno uzgoj kunića pruža značajne mogućnosti. Obzirom na trenutno stanje u stočarstvu i stočarskoj proizvodnji u BiH, te činjenici da je proizvodnja većinom usmjerena ka uzgoju i tovu goveda, ovaca i svinja, neophodno je za početak osigurati uvjete i pokrenuti tradicionalni uzgoj kunića za uzgajivače u kojim bi primaran cilj proizvodnje bio proizvodnja mesa za obitelj i lokalno tržište, s jedne, i intezifikaciji uzgoja kunića u budućnosti, s druge strane. S toga, cilj rada je u prezentiranju osnovnih karakteristika i značaj uzgoja kunića kao preporuka uzgajivačima za intezivnije bavljenje ovom granom stočarstva.

Doc.dr.sc. Almira Softić (almira.softic@vfs.unsa.ba), prof.dr.sc. Vedad Šakić, prof.dr.sc. Velija Katica, prof.dr.sc. Aida Kavazović, mr.sc. Maja Varatanović, Zavod za zootehniku i peradarstvo Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Zmaja od Bosne 90, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina; Pprof.dr.sc. Amela Katica, doc.dr.sc. Nadžida Mlaćo, Zavod za morfologiju Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Zmaja od Bosne 90, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Povijesni razvoj kunića

Kunić se razlikuje od ostalih vrsta domaćih životinja po velikoj konverziji hrane tako da postoje i razlike u samoj metodologiji njihovog uzgoja. Postoje podaci da su divljeg kunića, *Oryctolagus cuniculus* južne Evrope i Sjeverne Afrike, otkrili Feničani, kada su došli do obala Španjolske oko 1000 godina p.n.e. U rimsko doba kunić je bio simbol Španjolske. Rimljani su ga proširili diljem Rimskog carstva kao životinju za igru. Prvi zapisi pripitomljavanja kunića su u srednjem stoljeću u europskim manastirima za konzumaciju fetusa kunića (*laurices*) za vrijeme posta. Olivier de Serres 1606. godine klasificirao je tri vrste zečeva: divlji kunići, polu-divlji ili zečevi odrasli unutar zidova ili jaraka, i udomaćeni ili u kavezu uzgojeni zečevi. Početkom devetnaestog stoljeća, poslije ukidanja posjedovanja vlastelinstva, uzgoj zečeva u kavezima raširio se u ruralnim dijelovima zapadne Evrope, kao i u gradskim naseljima. Uzgajivači su obično imali nekoliko ženki za rasplod i određeni broj za tov koji je odgovarao potrebama uzgajivača. Ishrana se zasnivala na zelenoj masi u ljetnjem, uz dodatak sijena i žitarica u zimskom periodu. Uzgoj je bio ekstenzivan zajedno sa peradi. Početkom 20. stoljeća uzgoj se intenzivirao zahvaljujući suvremenim tehnologijama uzgoja u smislu poboljšanja smještaja, ishrane, odabiru pasmina i nastanku hibridnih jedinki. Današnji pitomi kunić (*Oryctolagus cuniculus*) je porijeklom od europskog divljeg kunića i bitno se razlikuje od zeca u broju kromosoma, broju mladih u leglu, dužini trajanja graviditeta, dužini dojenja, načinu smještaja, broju legla (Gjurić, 1985; Softić i sur., 2012).

Osnovne karakteristike kunića za proizvodnju mesa

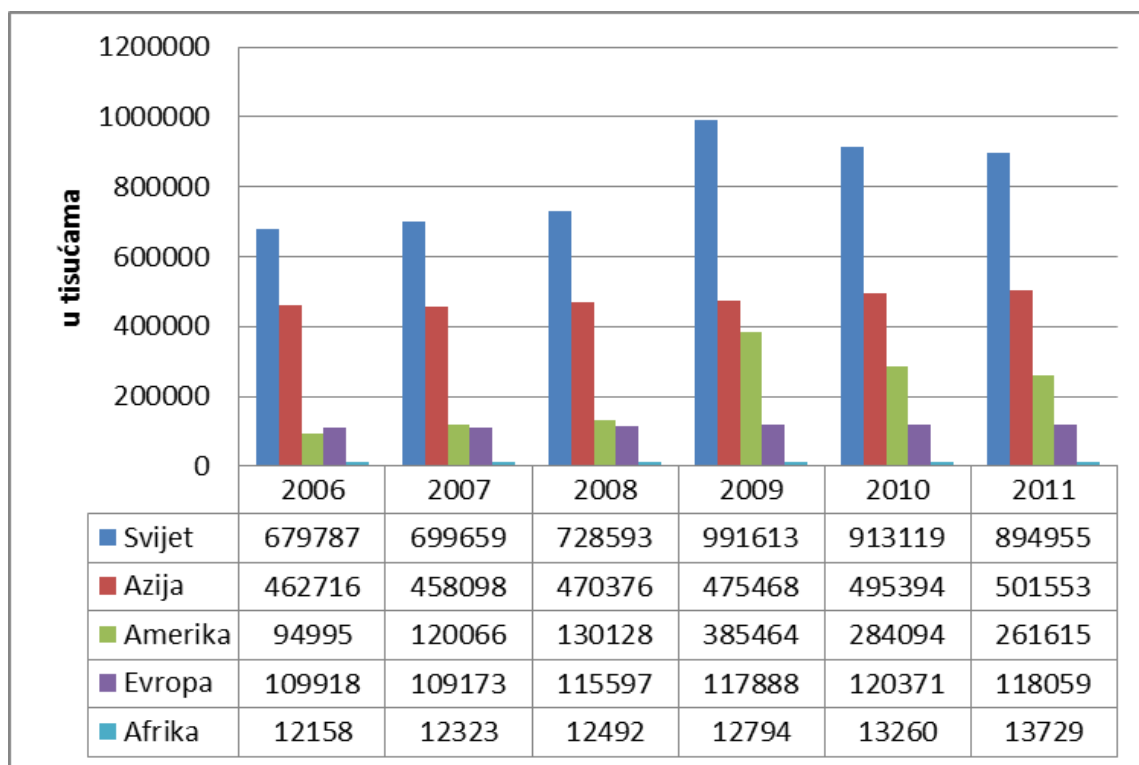
Kunići su u grupi najproduktivnijih životinja i čovjeku su od višestrukog značaja. Tjelesna iskoristivost kunića, je više od 90% i smatra se najekonomičnijom životinjom. To se ogleda u potrebi za malim smještajnim prostorom, brzim reproduktivnim ciklusom, kratkog uzgojnim periodom, s ciljem da se u što kraćem vremenu, uz minimalne gubitke i sa što manjim utroškom hrane ostvari proizvodnja kvalitetnog mesa. Rentabilnost kuničarske proizvodnje ovisi o nizu faktora (produktivnosti rasplodnih kunića, produktivnosti mladih kunića koji ulaze u tov, troškova proizvodnje i prihoda stečenih prodajom proizvoda i nusproizvoda (Tarig, 2007). Na produktivnost rasplodnih kunića pored utjecaja zdravlja, plodnosti, mliječnosti, ishrane i smještaja bitan faktor pri tome je izbor pasmine (Softić i sur., 2012). Za proizvodnju mesa kunića upotrebljavaju se čiste pasmine i njihovi križanci koji imaju različite genetske predispozicije u pogledu plodnosti i klaoničkih osobina. Pri izboru pasmine za proizvodnju mesa najčešće se koriste orijaši, činčila, kalifornijski, bijeli novozelandski, žuti burgundski, dok u našim uvjetima se preporučuje bijeli novozelandski i kalifornijski kunić, te njihovi križanci sa francuskim srebrenim i velikom činčilom (Panić i sur., 1985). Od posebne važnosti su hibridi koji u posljednje vrijeme postaju sve traženiji u proizvodnji komercijalnih kunića, a jedan od najpoznatijih je bio zastupljen na našem području - hyla i elko hibrid. Osim izbora pasmine, na kvalitet mesa utječe dužina tova, spol, dob, način ishrane, zdravstveno stanje životinje (Polak i sur., 2006). Intenzivan tov kunića traje 10-12 tjedana, a spolna zrelost se dostiže sa 4,5 mjeseca. Za godinu dana od jedne ženke dobije se 32-40 mladih. Nakon tova od 50-60 dana dostižu tjelesnu masu od 1,8-2 kg. U intenzivnoj proizvodnji kunića vrijednosti tjelesnog prirasta u dobi od 65 do 72 dana iznose 41 g/dan uz utrošak hrane od 171 g/dan i kumulativne konverzije hrane od 2,94, sa tjelesnom masom između 2.395 i

2.680 g (Maertens, 2010). Smatra se da velike pasmine kunića imaju suhu strukturu mesa i niži randman sa dugim mišićnim vlaknima, za razliku od srednjih i malih pasmina. Kod rex pasmine meso je ružičaste boje i ukusa poput mesa divljeg kunića, za razliku od kalifornijskog i plavog bečkog kod koga je meso sočno sa finom strukturom mišićnih vlakana. U odnosu na dob, meso mladog utovljenog kunića ima veći udio proteina, a manje masti, te je ukusnije od mesa starijeg tovljenog kunića (Živković i sur. 1976).

U usporedbi s dužinom tovnog perioda i dobi kunića randmani su različiti ovisno o pasmini. Većina autora ističe različite randmane mesa te je kod belgijskog orijaša u dobi od 88 dana randman 58,2%, dok je kod kalifornijskog u dobi od 70 dana 59,3% i činčile kunića između 46 do 51%. Čaklovića i sur. (1986) su u svom istraživanju utvrdili kod bijelog novozelandskog kunića veći randman muških (45,67%) u odnosu na ženske jedinke (44,61%) sa završnom tjelesnom masom između 1850 do 2139 g. Meso kunića je poznato po velikoj biološkoj i nutritivnoj vrijednosti i spada u najhranjivije i najekonomičnije meso. Veoma je važan izvor proteina, lahko je probavljivo, s niskim postotkom masti i kolesterola, te bogato mineralima, mikro i makroelementima, vitaminima (Paunović, 1984; Panić i sur., 1986; Pascual i sur., 2004; Polak i sur., 2006; Tarig, 2007; Softić i sur., 2012). Zbog manje energetske vrijednosti veoma je poželjno u ishrani čovjeka i zato se preporučuje dijabetičarima, ljudima sa gihtom, bolestima jetre, gojaznim osobama, trudnicama i dojiljama, rekovalescentima, osobama koje pate od alergijskih stanja, a naročito u ishrani djece i starijih osoba (Gjurić, 1985).

Stanje i perspektive uzgoja kunića

Grafikon 1. – BROJNO STANJE KUNIĆA I ZEČEVA U SVIJETU (Organizacija za hranu i poljoprivredu pri Ujedinjenim Narodima, FAOSTAT)

U zemlje sa tradicionalnom proizvodnjom kunića ubrajaju se Poljska, Mađarska, Italija, Francuska, Belgija, bivši Sovjetski Savez, Španjolska i Kina (Colin, 1993). Najznačajnije zemlje za uzgoj kunića za sport i rekreaciju su Njemačka, Francuska, Engleska, Češka i Rusija. Brzi razvoj intenzivne proizvodnje kunića je bio u Francuskoj, Njemačkoj i Poljskoj, te danas u tim zemljama kuničarska proizvodnja predstavlja veoma važnu privrednu granu.

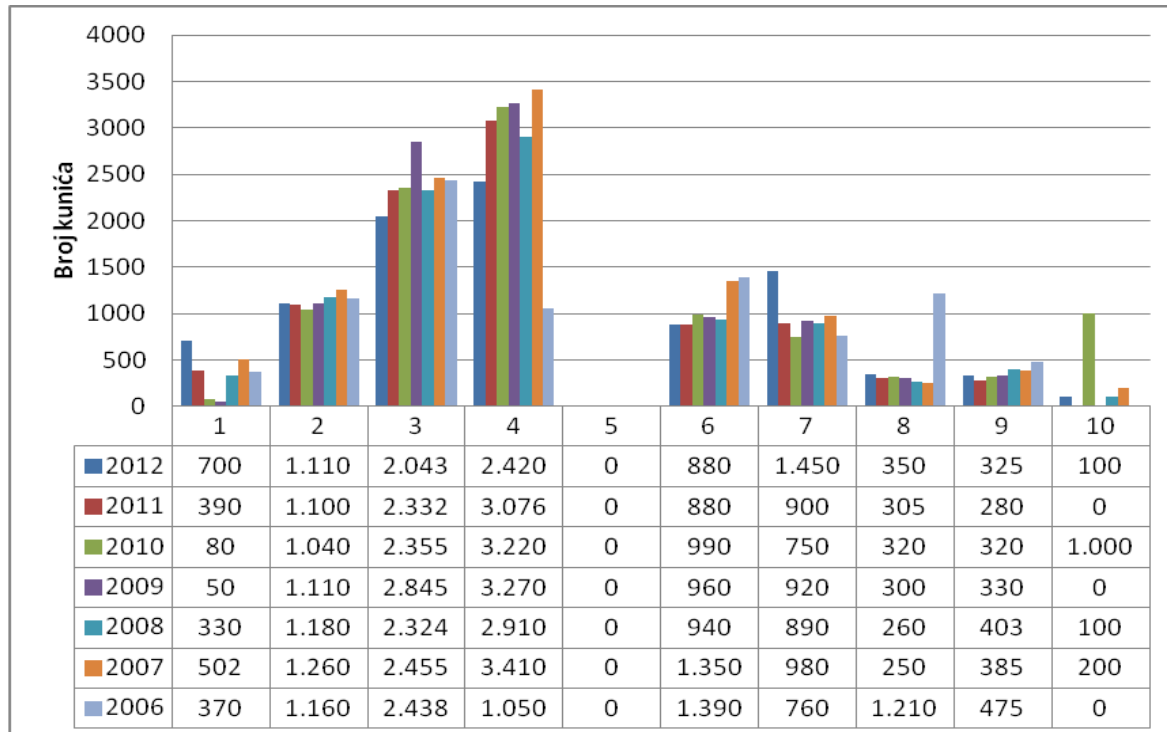
Podaci iz grafikona 1. ukazuju da je od ukupne svjetske populacije najveći broj kunića i zečeva u Aziji, a najmanji u Africi (22).

Na osnovu statističkog izvora FAO u Bosni i Hercegovini broj kunića i zečeva u periodu od 2006. do 2010. godine je iznosio između 18.000 i 19.000, gdje je u 2011. godini vidljivo smanjenje broja kunića i zečeva od 11.000 jedinki za 38,89 do 42,11% u odnosu na protekli period (<http://faostat.fao.org/site/573/DesktopDefault.aspx?PageID=573#anchor>).

Prema raspoloživim podacima u Federaciji Bosne i Hercegovine je prisutna tendencija pada ukupnog broja kunića. Tako je 2009. i 2010. godine bilo oko 10.000, dok je 2011. godine registrovano 9.000 kunića što je za 10% manje u odnosu na prethodne godine (http://www.fzs.ba/Podaci/FedBiH_u_broj_kama_2011.pdf). Ovi podaci govore da je stanje u kuničarskoj proizvodnji na prostoru Bosne i Hercegovine znatno ispod nivoa koje nude prirodni resursi i tradicionalni afinitet stanovništva za bavljenjem ovom granom stočarstva.

Analizirajući brojno stanje kunića po kantonima (graf. 2) u Federaciji Bosne i Hercegovine značajna su variranja u usporedbi sa proteklim godinama.

Grafikon 2. – BROJNO STANJE KUNIĆA PO KANTONIMA FBIH (Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku)*

LEGENDA: 1- Unskosanski kanton; 2- Posavski kanton; 3- Kanton Tuzla; 4- Zeničko-dobojski kanton; 5- Bosansko-podrinjski kanton; 6- Srednjobosanski kanton; 7- Hercegovačko-neretvanski kanton; 8- Zapadno-hercegovački kanton; 9- Kanton Sarajevo; 10- Kanton 10

*<http://www.fzs.ba/Podaci/01.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/02.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/03.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/04.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/05.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/06.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/07.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/08.pdf>; <http://www.fzs.ba/Podaci/09.pdf>.

Pređoćeni podaci nam ukazuju da je najzastupljeniji uzgoj kunića u Zeničko-dobojskom i Kantonu Tuzla, zatim slijede Posavski, Srednjobosanski i Hercegovaaćko-neretvanski kanton. U periodu od 2006. do 2011. u Bosansko-podrinjskom kantonu nije zabiljeŹena niti jedna jedinka, dok je u Kantonu 10 takvo stanje bilo za period 2011., 2009., 2006. godine.

Kunić je Źivotinja koja je ekonomski korisna s ciljem dobijanja mesa. Prema statistiĹkom izvoru FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) proizvodnja mesa kunića u svijetu za 2011. godinu iznosila je 1.719.473 tona. Od toga je u Europi proizvodnja mesa kunića iznosila oko 515.813 tona, u Africi 82.234, u Aziji 828.557 i u Americi oko 292.869 tona.

Od zemalja Europske Unije u 2011. godini najveću proizvodnju mesa je ostvarila Italija (255.000 tona), zatim Španjoćska (67.000 tona), Francuska (56.268 tona), Āeška (38.500 tona) i Njemaćka (37.500 tona) (<http://faostat.fao.org/site/569/DesktopDefault.aspx?PageID=569#ancor>). Za razliku od europskih zemalja, u kojima se troši u prosjeku oko 1,5 kg *per capita*, potrošnja mesa kunića u Bosni i Hercegovini je zanemarujuća, skoro beznaćajna. Naime, u periodu od 1986.-1992. godine Kuneks pri Agrokomercu iz Velike Kladuše je od djedovskog stada uzgajao roditeljsko, da bi u F₁ generaciji dobio tovljenike koji su se tjedno izvozili njih 100.000 teŹine 2,5 kg u dobi od 3 do 4 mjeseca. U poćetku radilo se sa hyla hibridima, da bi potom bili zastupljeni elko hibridi. TrŹište od 90% bilo je usmjereno ka Italiji i dalje se distribuiralo prema Francuskoj, Švicarskoj i Nizozemskoj. Na osnovu prikupljenih podataka moŹe se konstatirati da je uzgoj kunića vrlo malo zastupljen, a razlozi mogu biti razliĹiti drŹavni resursi koji su uglavnom simboliĹni za razvoj bilo koje grane stoćarstva pa do nepostojanja tradicije u samom uzgoju. Osim toga, svijest stanovništva je takvo da je većina uzgajivaća orijentirana za proizvodnju i uzgoj drugih grana stoćarstva (govedarstvo, ovćarstvo, kozarstvo, svinjogojstvo, pćelarstvo) tako da uzgoj kunića ostaje na margini, a samim tim i konzumacija mesa i iskorištavanje ostalih proizvoda (vuna, koŹa, dlaka, đubrivo). Prema našim saznanjima u ratnom periodu (1992-1995) na podrućju Sarajeva, u veoma teŹkim uvjetima, broj uzgajivaća je dosegao maksimum, a sve u cilju preŹivljavanja i osiguravanja dovoljnih koliĹina mesa za prehranu. Ako se u takvim teŹkim trenutcima, kada nije bilo dovoljno hrane za ljude, moglo uzgajati i osigurati hrane i za kuniće nema razloga da ova grana stoćarstva dobije svoje mjesto kao vaŹna grana stoćarstva, a ne da se sporadiĹno spominje u neznatnim brojkama. Bez obzira na vaŹnost kunićarske proizvodnje u proteklom periodu i dalje nema intenziviranja kunićarske proizvodnje niti se daje vaŹnost kunićima kao ekonomsko profitabilnim Źivotinjama.

Obzirom na sve navedeno, mišljenja smo da je uzgoj kunića moguće povećati adekvatnim akcijama društva u cilju proizvodnje veće koliĹine hrane animalnog podrijetla prije svega za potrebe domaćeg, a potom i inozemnog trŹišta. Za rješavanje ovog pitanja i da bi se ostvarili Źeljeni ciljevi trebalo bi preduzeti slijedeće mjere:

- Izraditi strategiju uzgoja kunića u BiH
- Animirati politićka, društvena, znanstveno struĹna tijela, te uzgajivaće i poklonike ovih Źivotinja za inteziviranje ove grane stoćarstva
- PredloŹiti mjere za uspostavljanje ekonomskih smjernica potencijalnih uzgajivaća i pronalaŹenje modela za ekonomsku opravdanost uzgoja

- Osigurati preduvjete inteziviranja kuničarske proizvodnje (smjernice ovisno o namjeni i cilju uzgoja, izboru odgovarajuće pasmine, nabavci rasplodnog materijala, uopće o radu sa kunićima)
- Osigurati finansijsku pomoć za uspostavljanje uzgoja i proizvodnje, subvencije, premije i dr., politički djelovati na zaštiti domaće proizvodnje
- Promovirati uzgoj zdravstveno ispravne hrane i organske proizvodnje, s ciljem pozicioniranja na tržištu i njene prodaje
- Ažurirati i motivirati nezaposlene za uzgojem kunića
- Uspostaviti zdravstveni nadzor nad životinjama, kao i higijensko-sanitarni nadzor za preradu i pripremu dobivenih proizvoda.

LITERATURA

1. Colin, M. (1993): Rabbit production in East European Countries, *World Rabbit Science* 1(1), 37-52.
2. Čaklovića, F., A. Milanović, N. Tafro (1986.): Prilog istraživanjima kloničkih vrijednosti kunića. *Veterinaria*, 35(1):91-96.
3. Gjurčić, A. (1985.): Kuničarstvo. Nakladni zavod Znanje, Zagreb.
4. Maertens, L. (2010.): Feeding system for Intensive Production. In *Nutrition of the Rabbits*, 2nd Edition. Ed. by C. de Blas and J. Wiseman, pp 253-266. CAB International.
5. Panić, M., V. Perić, M. Urošević (1986.): Neka kvantitativna i kvalitativna svojstva mesa kunića. XXXVI. Savjetovanje Jugoslovenske industrije mesa, kvalitet mesa i proizvodi od mesa u preradi i prometu. Donji Milanovac, 231-238.
6. Panić M., M. Petković, M. Urošević (1985.): Najpogodnije genetske kombinacije za proizvodnju brojlerskih kunića. *Vet. Glasn.* 39(3):285.
7. Pascual, M., S. Aliaga, M. Pla (2004.): Effect of selection for growth rate on carcasses and meat composition in rabbits. *Proceedings of the 8th World Rabbit Congress*, Puebla City, Mexico, pp. 1435-1440.
8. Paunović, S. (1984.): Kuničarstvo kao privredna grana. Zbornik XIII seminar za stručno usavršavanje veterinarara, Beograd. 250-257.
9. Polak, T., L. Gašperlin, A. Rajar, B. Žlender (2006.): Influence of genotype Lines, Age at Slaughter and Sexes on the Composition of Rabbit Meat. *Food Technol. Biotechnol.* 44(1): 65-73.
10. Softić, A., V. Katica, F. Alibegović-Zečić, A. Kavazović, M. Varatnović (2012.): Uzgoj kunića. Izd. Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Sarajevo.
11. Tarig, A. (2007.): Uticaj ishrane i načina uzgoja na kvalitativno-kvantitativna svojstva mesa novozelandskog bijelog kunića. Magistarski rad. Veterinarski fakultet. Sarajevo.
12. Živković, J., M. Hadžiosmanović (1976.): Meso kunića kao izvor bjelančevina. *Hrana i ishrana.* 17(11-12):549-556.
13. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Unsko-sanski kanton u brojama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/01.pdf>

14. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Kanton Sarajevo u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/09.pdf>
15. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Tuzlanski kanton u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/03.pdf>
16. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Srednjobosanski kanton u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/06.pdf>
17. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Hercegovačko neretvanski kanton u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/07.pdf>
18. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Bosansko-podrinjski kanton u brojkama. (citirano 06.3., 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/05.pdf>
19. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Kanton posavski u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/02.pdf>
20. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Zeničko-dobojski kanton u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/04.pdf>
21. Internet: Federacija Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Bosna i Hercegovina Zapadnohercegovački kanton u brojkama. (citirano 06.3.; 29.10.2013). Dostupno na: <http://www.fzs.ba/Podaci/08.pdf>
22. Internet: Bosna i Hercegovina, Federalni zavod za statistiku, Federacija Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama. (citirano 29. 10. 2013). Dostupno na: http://www.fzs.ba/Podaci/FedBiH_u_brojkama_2011.pdf
23. Internet: FAOSTAT (citirano 29.10.2013). Dostupno na: <http://faostat.fao.org/site/573/DesktopDefault.aspx?PageID=573#ancor>
24. Internet: FAOSTAT (citirano 29.10.2013). Dostupno na: <http://faostat.fao.org/site/569/DesktopDefault.aspx?PageID=569#ancor>.

STATE AND PERSPECTIVES OF RABBIT PRODUCTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Summary

In the Bosnia and Herzegovina as a branch of rabbit livestock is poorly developed, and the main factors of underdevelopment of the livestock industry are routine cultural eating habits, absence of tradition of breeding rabbits, and a secure markets for the products obtained which ultimately represents a small number of breeders for this type of livestock and thus and weaker economic importance. There is a downward trend in the total number of rabbits. In 2006, rabbit population in B&H was about 18, of 2007 to 2010 19.000, while in 2011 the number decreased to 11.000 rabbits which is 38.89% was less than the 2006th, and 42.11% over the period of 2007th-2010th. Thanks to a number of fans still noticeable tendency for the number breeder of these animals, not only as breeding animals, but breeding rabbits small producers exclusively for their own use. Therefore, it is necessary to present the main features and importance of breeding rabbits as a recommendation for growers intensive practice of this branch of animal husbandry.

Key words: rabbit production, state, B&H.

Primljeno: 07.11.2013.